

TIP TOP HÄRDARE E40

Datum: 2003-05-22
Ersätter: 2001-05-31

1. Namnet på produkten och företaget

Produktnamn: TIP TOP HÄRDARE E40

Användning/produkttyp: Härdare

Leverantör: Ulinco AB
Askims Verkstadsväg 13
436 34 ASKIM
Telefon: 031-748 55 00
Telefax: 031-748 55 01

Telefon vid olycksfall: Giftinformationscentralen - 08-33 12 31 eller 112.

2. Sammansättning / ämnens klassificering

<u>Farliga ämnen</u>	<u>CAS-nr</u>	<u>EG-nr</u>	<u>Halt %</u>	<u>Symbol</u>	<u>Risk-fraser</u>
Klorbenzen	108-90-7	203-628-5	<2,5	X _n , N	R10, 20,51/53
Etylacetat	141-78-6	205-500-4	>70	F, X _i	R11, 36, 66, 67
Tiofosforsyratris-(p-iso-cyanatofenyl)ester	4151-51-3	223-981-9	<30	X _n	R42

R10 = Brandfarligt, R20 = Farligt vid inandning, R51/53 = Giftigt för vattenlevande organismer, kan orsaka skadliga långtidseffekter i vattenmiljön, R11 = Mycket brandfarligt, R36 = Irriterar ögonen, R66 = Upprepad kontakt kan ge torr hud eller hudsprickor, R67 = Ångor kan göra att man blir dåsig och omtöcknad, R42= Kan ge allergi vid inandning

3. Farliga egenskaper

HÄLSA: Irriterar ögonen. Upprepad kontakt kan ge torr hud eller hudsprickor. Ångor kan göra att man blir dåsig och omtöcknad. Kan ge allergi vid inandning.

MILJÖ: Produkten bedöms ej vara miljöfarlig men ämnen giftigt för vattenorganismer samt som kan orsaka skadliga långtidseffekter i vattenmiljön ingår i produkten i en mindre mängd.

BRAND: Produkten är mycket brandfarlig.

4. Första hjälpen

Inandning: Frisk luft och vila. Vid behov ge konstgjord andning. Kontakta läkare om besvär kvarstår.

TIP TOP HÄRDARE E40

Datum: 2003-05-22

Ersätter: 2001-05-31

Hudkontakt: Tag av nedstänkta kläder. Tvätta huden noga med tvål och vatten. Kontakta läkare om besvär kvarstår.

Ögonkontakt: Skölj genast ögonen med mycket vatten i flera minuter. Håll ögonlocken brett isär. Kontakta läkare om besvär kvarstår.

Förtäring: Skölj mun / svalg med vatten samt ge mjölk/vatten förutsatt att den skadade är vid fullt medvetande. Kontakta läkare om besvär kvarstår.

Information till läkare -

5. Åtgärder vid brand

Släckmedel: Koldioxid, pulver, eller skum alt. vatten i stora mängder (spridd vattenstråle/dimma). Använd ej sluten vattenstråle s.k. "water jet".

Speciella faror: Ångor är tyngre än luft och sprids längs marken / golvet. Ångorna kan vid temperaturer under rumstemperatur, bilda explosiv blandning med luft. Behållare i närheten av brand flyttas eller kyls med vatten. Viss risk finns för frigörande av kol- och kväveoxider samt hälsoskadliga organiska föreningar vid brand. Se vidare avsnitt 10.

Skyddsutrustning för brandmän: Lämplig skyddsutrustning / friskluftsapparat bör användas vid bekämpning av brand i slutna utrymmen. Använd explosionssäker utrustning.

6. Åtgärder vid spill / oavsiktliga utsläpp

Åtgärder till skydd för människor: Observera risken för antändning och explosion. Se även "hantering" avsnitt 7 samt "personlig skyddsutrustning" avsnitt 8.

Åtgärder till skydd för miljön: Förhindra utsläpp i avlopp eller vattendrag. Vid större spill kontakta räddningstjänsten. Behållare kan trycksättas av bildat koldioxid p.g.a. reaktion med fuktig luft/vatten.

Saneringsmetoder: Valla in spill med absorberande material, såsom t ex sand, jord, vermiculit eller annat lämpligt. Vid mindre spill torka upp med trasor eller papper och förvara i slutna metallbehållare. Placera materialet i behållare för omhändertagande i enlighet med lokala föreskrifter. Uppsamlat material hanteras enligt punkt 13.

Datum: 2003-05-22

Ersätter: 2001-05-31

7. Hantering och lagring

Hantering: Se till att luftväxlingen är god. Undvik inandning av ångor och dimma samt långvarig och upprepande kontakt med framförallt huden. Undvik öppen eld, gnistor, rökning eller andra tändkällor. Vidtag åtgärder mot statisk elektricitet. Använd gnistsäker utrustning.

Lagring: Förpackningen förvaras torrt, svalt och väl tillslutet, på väl ventilerad plats avskilt skilt från ämnen såsom aminer, syror och baser, alkoholer. Förvaras åtskilt från antändningskällor, rökning förbjudet. Undvik temperaturer över 50°C.

Specifika användningsområden: -

8. Begränsning av exponeringen / personliga skyddsåtgärder

<u>Hygieniska gränsvärden</u> (enl AFS 2000:3)	<u>NGV</u>		<u>TGV</u>		<u>KTV</u>		<u>Anm</u>
	ppm	mg/m ³	ppm	mg/m ³	ppm	mg/m ³	
Klorbenzen	-	-	-	-	20	94	*
Etylacetat	150	500	-	-	300	1100	

Anm. * Vägledande gränsvärden enligt EU-kommissions direktiv 2000/39/EG, har ej slutbehandlats av tillsynsmyndighet. Dagsmedelvärde 10 ppm / 47 mg/m³

Begränsning av exponering: Se till att luftväxlingen är god. Mekanisk ventilation och punktutsug kan behövas. Undvik direktkontakt med produkten. Möjlighet till ögonspolning bör finnas på arbetsplatsen. Personer med nedsatt lungfunktion eller uttalad allergibenägenhet får inte arbeta med isocyanater (AFS 1996:4).

Personlig skyddsutrustning:

Andningsskydd: Vid otillräcklig ventilation använd halv- eller helmask med gasfilter A (A1 alt. A2 alt. AX, brun) eller tryckluftsmask.

Handskydd: Kemiskt resistent skyddshandskar (Viton alt. butylgummi) vid risk för direktkontakt. Handskar av naturgummi, nitrilgummi kan användas för tillfälligt, kortare skydd.

Ögonskydd: Vid risk för direktkontakt / stänk kan tätslutande skyddsglasögon eller ansiktsskydd / ansiktsskärm användas.

Hudskydd: Ej relevant. Ev. skyddskläder / skyddskrämer efter behov.

TIP TOP HÄRDARE E40

Datum: 2003-05-22

Ersätter: 2001-05-31

Begränsning av miljöexponering:

Inga kända.

9. Fysikaliska och kemiska egenskaper

Form:	Vätska
Färg:	Gulbrun
Lukt:	Fruktliknande
Densitet vid 20°C (g/cm³):	ca. 1 (DIN 53217)
Flampunkt (°C):	ca. -4 (DIN 51755)
Kokpunkt vid 101,3kPa (°C):	ca. 77
Tändningstemperatur (°C):	460
Explosionsgränser (vol%):	2,1-11,5
Ångtryck vid 20°C (mbar):	ca. 97
Relativ ångdensitet:	>1
Löslighet i vatten (20°C):	Reagerar med vatten
Löslighet / andra (20°C):	acetone, diklormetan
Viskositet (mPs):	ca. 3 (DIN 53015)
Organiska lösningsmedel (%):	<70

10. Stabilitet och reaktivitet

Stabilitet: Stabil vid normal hantering.**Förhållanden som bör undvikas:**

Undvik höga temperaturer, gnistor samt öppen eld. Vid termisk nedbrytning bildas bl.a. koloxider och frätande klorväte. Stora mängder produkt i kombination med mycket stark värme och nitrerande medel kan orsaka klyvning av nitrosaminer i små mängder.

Material och kemiska produkter som bör undvikas:

Syror, baser, aminer och alkoholer.

Farliga omvandlingsprodukter:

Vid termisk nedbrytning bildas giftiga och frätande gaser (bl.a. klorväte). Vid otillräcklig förbränning kan hälsofarliga kol-, fosfor-, kväve- och kloroxider bildas. Likaså kan isocyanater, cyanväte och klorerade kolväten bildas.

11. Toxikologisk information

Generellt: Data saknas på produkten. Produkten är ögonirriterande, kan ge torr hud eller hudsprickor vid upprepande kontakt samt dess ångor kan göra att man blir dåsig och omtöcknad. Kan ge allergi vid inandning.

TIP TOP HÄRDARE E40

Datum: 2003-05-22

Ersätter: 2001-05-31

<u>Inandning:</u>	Slemhinnerirriterande, irriterar i övre luftvägarna. Kan orsaka huvudvärk samt verka förslöande. Kan göra att man blir dåsig och omtöcknad. Långvarig exponering kan orsaka skador på centrala nervsystemet. Vid långvarig och upprepad kontakt risk för astmaliknande besvär med andfåddhet, tryck över bröstet och andnöd.
<u>Hudkontakt:</u>	Avfettar huden. Kan ge hudsprickor och eksem. Klorbenzen: LD ₅₀ (dermalt, kanin) >2 200 mg/kg Etylacetat: LD ₅₀ (dermalt, kanin) >18 000 mg/kg
<u>Ögonkontakt:</u>	Stänk i ögonen och ånga kan ge kraftig sveda och irritation. Kan ge stora skador på ögonen.
<u>Förtäring:</u>	Viss risk för irritation kan föreligga p.g.a. slemhinneirriterande effekt. Eventuellt även risk för övergående lever- och njurskador. Klorbenzen: LD ₅₀ (oralt, råtta) 1 100 mg/kg Etylacetat: LD ₅₀ (oralt, råtta) 5 600 mg/kg
<u>Övrigt:</u>	Djurstudier pekar på att långtidsexponering kan ge störningar av njurar och blodbildande organ. Misstanke föreligger även om att klorbensen är en lågpotent gentoxisk substans (A&H 1993:36). Ämnet har gett fosterskador vid försök på två olika djurslag (RTECS). Ett ingående ämne, klorbensen, kan i höga doser vara fosterskadande. Ämnet har gett fosterskador vid försök på två olika djurslag (RTECS). Uppgifter finns om cancerframkallande egenskaper hos djur, men dokumentationen för människa är bristfällig.

12. Ekotoxikologisk information

<u>Akut toxicitet:</u>	Data saknas. Bedöms ej vara giftigt för vattenlevande organismer. Klorbenzen: LC ₅₀ (fisk, 96h) 4,5 mg/l Art: (Solabborre) EC ₅₀ (daphnia, 48h) 0,59 mg/l (magna) Etylacetat: LC ₅₀ (fisk, 96h) 125 mg/l (Indisk mal) EC ₅₀ (Daphnia, 48h) 164 mg/l (D. cucullata)
<u>Rörlighet:</u>	Data saknas. Produkten har densiteten som vatten, reagerar med vatten, till viss del blandbar med vatten. Stora delar av produkten avdunstar.

TIP TOP HÄRDARE E40

Datum: 2003-05-22

Ersätter: 2001-05-31

Persistens och nedbrytbarhet:

Data saknas. Produkten bedöms ej vara svårnedbrytbart.

Klorbenzen:

BOD₅/COD 0,07

55% bryts ned på 28 dygn (OECD 301D)

Etylacetat:

BOD₅/COD 0,81

100% bryts ned på 28 dygn OECD 301C

Bioackumulering:

Data saknas. Produkten bedöms ej vara potentiellt bioackumulerande.

Klorbenzen:

BCF: 450

Log Pow: 2,78

Etylacetat:

BCF 30

Log P_{ow} 0,73

Anmärkning:

Relevant analysdata saknas på produkten. Informationen ovan är baserad på kunskap om ekotoxikologin hos ingående komponenter. Produkten bedöms vara ej vara skadlig för vattenlevande organismer. Ej heller orsaka skadliga långtidseffekter i vattenmiljön

13. Avfallshantering

Produkten:

Kasserad produkt (inkl. kontaminerad förpackning) samt relaterat avfall utgör farligt avfall enligt Avfallsförordning (SFS 2001:1063). För omhändertagande kontakta godkänd avfallshanterare. Tillståndskrav föreligger. Övriga krav – se avfallsförordningen (SFS 2001:1063). Föreslagen EWC-kod: 08 04 09* (Avfall från tillverkning, formulering, distribution och användning av lim och fogmassa (även impregneringsmedel, Lim och fogmassa som innehåller organiska lösningsmedel eller andra farliga ämnen).

Tömd

förpackning:

Ulinco AB är anslutna till REPA. Förpackningar ska lämnas till materialåtervinning.

Tömningsanvisning:

Töm förpackningarna väl. För att få ur material späds resterande produkt med lämpligt lösningsmedel i mindre mängder, vänd burkarna upp och ned. Låt blandningen rinna ut till burkarna är i det närmaste tomma. Låt burkarna stå utan lock och låt resterna dunsta. Behållarna måste ventileras innan återförslutning. OBS! Risker för brand och explosion - se avsnitt 5.

TIP TOP HÄRDARE E40

Datum: 2003-05-22

Ersätter: 2001-05-31

14. Transportinformation

<u>ADR/ADR-S:</u>	UN-nr:	1993
<u>RID/RID-S:</u>	Benämning (sve):	BRANDFARLIG VÄTSKA, N.O.S. (ångtryck vid 50°C högst 110 kPa) (etylacetat)*
	Benämning (eng):	FLAMMABLE LIQUID, N.O.S. (vapour pressure at 50 °C not more than 110 kPa) (Ethylacetate)*
	Klass:	3
	Klassificeringskod:	F1
	Förpackningsgrupp:	II

* Särbestämmelse 640D / Special provision 640D

<u>IMDG-koden:</u>	UN-No:	1993
	Proper shipping name:	FLAMMABLE LIQUID, N.O.S. (Ethylacetate)
	IMO-class:	3
	Subsidiary risk:	-
	Packing group:	II
	EmS No:	F-E, <u>S-E</u>
	Marine Pollutant:	No

<u>DGR:</u>	UN-No:	1993
	Proper shipping name:	Flammable liquid, n.o.s. (Ethylacetate)
	Class:	3
	Subsidiary risk:	-
	Packing group:	II

Gällande regelverk: ADR/ADR-S 2003-01-01
 RID/RID-S 2003-01-01
 IMDG-koden Amdt 31-02
 DGR 44th Edition

15. Gällande bestämmelser

Klassificering/märkning

Farobeteckning:	Mycket brandfarligt, Hälsoskadlig
Farosymbol:	Flamma (F), Andreaskors (X _n)
Riskfraser:	Mycket brandfarligt (R11) * Irriterar ögonen (R36) Kan ge allergi vid inandning (R42) Upprepad kontakt kan ge torr hud eller hudsprickor (R66) Ångor kan göra att man blir dåsig och omtöcknad (R67)

TIP TOP HÄRDARE E40

Datum: 2003-05-22

Ersätter: 2001-05-31

Skyddsfraser: Förvaras oåtkomligt för barn (S2)**
Förvaras åtskilt från antändningskällor - Rökning förbjuden (S16)
Undvik inandning av ånga/dimma (S23)
Vid kontakt med ögonen, spola genast med mycket vatten och kontakta läkare (S26)
Vid olycksfall, illamående eller annan påverkan, kontakta omedelbart läkare. Visa om möjligt etiketten (S45)

* Då farobeteckning och riskfras är likalydande behöver endast farobeteckningen anges på etiketten.

** Skall anges för alla hälsofarliga ämnen och beredningar som är avsedda för konsumentanvändning.

Tilläggstext: Innehåller isocyanater. Se information från tillverkaren.

Andra gällande bestämmelser:

AFS 1996:4 Härdplaster
AFS 2000:3 Hygieniska gränsvärden och åtgärder mot luftföroreningar
AFS 2000:4 Kemiska arbetsmiljörisker

16. Övrig information

Ändringar gjorda i följande avsnitt: Alla avsnitt.

Utformad av
Christina Harefjord
Farligt Gods Center i Göteborg AB